

**EURASIA
CENTER**

EURÁZSIAI HÍRSZEMLE

(2023. november 11-17.)

Készítette:

**Horváth Levente
Klemensits Péter
Seremet Sándor
Szakáli Máté
Tárik Meszár
Veres Szabolcs
Zoltai Alexandra**

Tartalomjegyzék:

APEC-esúcs: javulhatnak a kínai-amerikai kapcsolatok?.....	4
Kelet-Ázsia.....	9
Dél-Ázsia	13
Délkelet-Ázsia.....	16
Közel-Kelet.....	21
Oroszország és a posztsovjet térség	26
Impresszum	31

**EURASIA
CENTER**

A HÉT GYORSELEMZÉSE

**APEC-csúcs: javulhatnak a kínai-amerikai
kapcsolatok?**

Zoltai Alexandra

APEC-csúcs: javulhatnak a kínai-amerikai kapcsolatok?

A 30. Ázsiai és Csendes-óceáni Gazdasági Együttműködés (Asia-Pacific Economic Cooperation - APEC) találkozási idén az amerikai San Fransiscoban került sor november 15. és 17. között. Az idei csúcson a legnagyobb figyelmet a kínai és az amerikai elnök találkozási kapta. De miért is érdemes nagyobb figyelmet szentelni az APEC csúcsonak? Az [APEC](#) kormányközi szervezet, 1989-ben alakult Ausztrália kezdeményezésére. A szervezet fő céljai: a térség gazdasági növekedésének segítése, az életszínvonal növelése, a nyitott multilaterális kereskedelmi rendszer erősítése. Az APEC 21 tagországa a globális GDP mintegy 62%-át és a globális kereskedelem csaknem felét adja. A fórum azonban korlátozott hatókörű, középpontjában a kereskedelem és a gazdaság áll, katonai eleme nincsen.

Idén mégsem a csúcstalálkozó számított a legfőbb eseménynek, hanem a kínai és az amerikai elnök találkozási. A két vezető nem beszélt személyesen, mióta tavaly novemberben találkoztak az indonéziai Balin a G20-as csúcson, azóta pedig sok minden történt, ami a szuperhatalmak közötti feszültséget szította (az állítólagos kínai kémballon lelövése, a chipek Kínába irányuló exportjának korlátozása, illetve az Egyesült Államok egyre inkább arra törekszik, hogy fejlesztési segélyeket nyújtson más nemzeteknek, hogy szembeszálljon Kína befolyásával).

Xi Jinping és Joe Biden amerikai elnök a csúcstalálkozási [megállapodott a párbeszéd és az együttműködés fokozásáról különböző területeken](#), és mindkét fél vállalta, hogy kormányközi tárgyalásokat kezdeményez a mesterséges intelligenciáról, fokozza a kábítószer-ellenes együttműködést, és közösen kezeli az éghajlati válságot. A két elnök megegyezett abban, hogy az egyenlőség és a tisztelet jegyében folytatják a magas szintű katonai kommunikációt is. Ez magában foglalja a Kína-USA védelmi politikai koordinációs tárgyalásokat és a Kína-USA katonai tengerészeti konzultatív megállapodás találkozási, valamint a katonai parancsnokok közötti telefonbeszélgetéseket. Abban is megállapodtak, hogy kötelezettséget vállalnak a menetrend szerinti utasszállító járatok jelentős növelésére a két ország között, valamint az oktatási, diák-, ifjúsági, kulturális, sport- és üzleti csereprogramok bővítésére is. [Üdvözölték a közelmúltban zajló pozitív megbeszéléseket](#) Peking és Washington különleges klímamegbízottjai között. A két elnök hangsúlyozta annak fontosságát is, hogy mindkét ország tisztelettel bánjon egymással, és megtalálja a módját a békés egymás mellett élésnek. Hangsúlyozták továbbá a nyitott kommunikációs vonalak fenntartását, a konfliktusok megelőzését, az Egyesült Nemzetek Alapokmányának tiszteletben tartását, a közös érdekű területeken való együttműködést és a kapcsolat versenyképességi szempontjainak felelősségteljes kezelését.

[Xi Egyesült Államokban tett látogatása során elmondta](#), hogy Kína és az Egyesült Államok két lehetőség közül választhat a globális átalakulás korszakában. A két fél vagy fokozhatja a szolidaritást és az együttműködést, és összefoghat a globális kihívások megválaszolására és a globális biztonság és jólét előmozdítására érdekében, vagy ragaszkodhat a nulla összegű mentalitáshoz, rivalizálást és konfrontációt válthat ki, és a világot zűrzavar és megosztottság felé terelheti. „Két nagy ország, például Kína és az Egyesült Államok számára nem lehetséges, hogy hátat fordítsanak egymásnak” – hangsúlyozta Xi. „A Föld elég nagy ahhoz, hogy a két ország sikeres legyen, és az egyik ország sikere lehetőséget jelent a másiknak” – mondta. Az elnök kijelentette, hogy Kína nem választja a gyarmatosítás és a kifosztás régi útját, sem a hegemoniára törekvő rossz utat, hozzátéve, hogy nem exportálja ideológiáját és nem vesz

részt ideológiai konfrontációban. [Hangsúlyozta](#), hogy Kína nem tervezi felülmúlni vagy legyőzni az Egyesült Államokat, és az Egyesült Államoknak sem kellene Kínát elnyomnia vagy visszaszorítania. Xi kiemelte, hogy Pekingnek és Washingtonnak új jövőképet kell felvállalnia, és ki kell építeniük a kínai-amerikai kapcsolatokat öt pillérre. Az első pillér szerinte az egymás helyes felfogásának közös kialakítása. Másodsorban, mindkét nemzetet felszólította, hogy hatékonyan kezeljék a nézeteltéréseiket, Pekingnek és Washingtonnak méltányolnia kell egymás alapelveit és határvonalait, és tartózkodniuk kell a provokációtól és a határok átlépésétől. Harmadszor, mindkét országnak együtt kell működnie a kölcsönösen előnyös együttműködés előmozdításában. Negyedszer, a kínai elnök felszólította mindkét felet, hogy nagy országokként közösen vállalják a felelősséget, hiszen példát kell mutatniuk, fokozniuk kell a koordinációt és az együttműködést a nemzetközi és regionális kérdésekben. Az ötödik pillérként szolgáló emberek közötti cserekapcsolatok megerősítését is kérte. Továbbá rámutatott, hogy az Egyesült Államok Kína elleni fellépése az exportellenőrzés, a befektetések átvilágítása és az egyoldalú szankciók tekintetében súlyosan sérti Kína jogos érdekeit. Kína technológiai fejlődésének elfojtása nem más, mint Kína magas színvonalú fejlődésének megfékezése és a kínai nép megfosztása a fejlődéshez való jogától – mondta. Fontos, hogy az Egyesült Államok komolyan vegye Kína aggályait, és kézzelfogható lépéseket tegyen az egyoldalú szankciók feloldása érdekében, hogy egyenlő, tisztességes és megkülönböztetéstől mentes környezetet biztosítson a kínai vállalkozások számára.

[Biden a csúcstalálkozón elmondta](#), hogy Xi-vel folytatott találkozóit mindig „őszinték, egyenesek és hasznosak voltak”. Továbbá Biden hozzátette, hogy mindig is úgy vélte, hogy az USA-Kína kapcsolat a legfontosabb kétoldalú kapcsolat a világon, és a két ország közötti konfliktust el lehet kerülni. A stabil és fejlődő Kína az Egyesült Államok és a világ érdeke, hiszen a kínai gazdasági növekedés előnyös a világnak és előnyös az Egyesült Államok számára is. A stabil amerikai-kínai kapcsolat fenntartása, a konfliktusok megelőzése, a nézeteltérések kezelése és a mindkét fél érdekeit szolgáló területeken való együttműködés elősegíti, hogy a két ország jobban kezelje azokat a problémákat, amelyekkel egyénileg és közösen is szembesülnek. Biden megismételte az indonéziai találkozón tett ötpontos kötelezettségvállalást, nevezetesen: az Egyesült Államok nem törekszik új hidegháborúra, nem törekszik Kína rendszerének megváltoztatására, nem törekszik a Kína elleni szövetségek megerősítésére, nem támogatja Tajvan függetlenségét, és nem áll szándékában konfliktusba keveredni Kínával. Továbbá hozzátette, hogy az Egyesült Államok és Kína gazdasága kölcsönösen függ egymástól és az Egyesült Államok örömmel látja Kína fejlődését és felvirágzását, és nem törekszik Kína fejlődésének elnyomására vagy visszaszorítására, sem Kínától való elszakadásra. Az Egyesült Államok hajlandó folytatni a gazdasági és kereskedelmi kapcsolatokat fejlesztését Kínával, valamint az együttműködés erősítésére egyéb fontos területeken.

Xi Jinping az idei APEC alkalmával találkozott a [mexikói](#) és a [perui](#) elnökkel is, akikkel kétoldalú megbeszéléseket tartott a jó kapcsolatok folytatása, illetve a további együttműködések előmozdítása érdekében. A legnagyobb figyelem azonban a Xi-Biden találkozó után a [Xi Jinping és Fumio Kishida japán miniszterelnök találkozáját övezte](#). Egy év utáni első találkozásukon Japán és Kína vezetői megállapodtak abban, hogy megoldást találnak a Fukusima Daiichi atomerőmű szennyvízkibocsátásával kapcsolatos nézeteltérések megoldására. Xi sürgette Japánt, hogy felelős és konstruktív módon kezelje a mentesítést, mondván, hogy ez globális közérdek. „Szomszédokként és a régiót és a nemzetközi közösséget vezető nagy országokként Japánnak és Kínának felelőssége az együttélés és a virágzás, hozzájárulva a világ békéjéhez és

jólétéhez" – mondta Kishida beszédében. A 65 perces találkozóra egy nappal azután került sor, hogy Xi négy órán át tárgyalt Joe Biden amerikai elnökkel. Xi elmondta, hogy örül, hogy találkozhat Kishidával, és hozzátette, hogy Kína és Japán népe számára a helyes irány a „békés együttélés, a nemzedékről nemzedékre való barátság, a kölcsönösen előnyös együttműködés és a közös fejlődés”. A két fél megállapodott abban, hogy a megfelelő időpontban újra összehívják a magas szintű gazdasági párbeszédet Japán és Kína között, konkrét eredményeket kívánva elérni az olyan területeken folytatott együttműködésben, mint a zöld gazdaság, az energiahatékonyság és az egészségügy. A kétoldalú csúcspont alkalmával inkább [Japán és Kína gazdasága került előtérbe](#), a két ország között húzódozó politikai feszültség viszont érezhetően továbbra is fent áll.

Eközben Joe Biden tovább erősítette kapcsolatát Japán és Dél-Korea vezetőivel. Fumio Kishida japán miniszterelnökkel és Yoon Suk Yeol dél-koreai elnökkel [háromoldalú megbeszélést tartott](#). A három vezető abban is konszenzusra jutott, hogy az élvonalbeli technológiai fejlődés kulcsfontosságú Kelet-Ázsia fokozott katonai biztonsági képességének szempontjából, és hogy ez az élvonalbeli technológia megosztható olyan partnerekkel, akik megbízhatnak egymásban a védelem, a politikai rendszer és az ideológia terén. Találkozásukra azután került sor, hogy [Yoon megbeszéléseket folytatott Kishidával egy kétoldalú megbeszélésen](#), a két vezetőnek idén ez volt a hetedik találkozója. Yoon és Kishida elismerően nyilatkozott az emberek közötti csere világhárvány előtti szintre való helyreállításáról, valamint a Közel-Keletről történő evakuálási művelettel kapcsolatos kölcsönös együttműködésről. Yoon és Kishida abban is megállapodtak, hogy elmélyítik az együttműködést a globális dél felé, illetve az olyan nagyhatalmakkal való kapcsolatuk is hasonló, mint például Kína és India. Yoon és Xi Jinping csak rövid üdvözlést váltott egymással az APEC csúcstalálkozóján.

[Joe Biden amerikai elnök](#) az APEC vezetők elé tárta Amerika álláspontját, miszerint az Egyesült Államok elkötelezett a magas szintű kereskedelem és olyan partnerségek mellett, amelyek a csendes-óceáni térség gazdaságai számára előnyösek. A Xi Jinping kínai elnökkel folytatott találkozója után Biden azt is elmondta az egyes vezetőknek, hogy az Egyesült Államok „kockázatmentesíti és diverzifikálja”, de nem „leválasztja a termelést”. Továbbá biztosította az APEC tagországok vezetőit, hogy az Egyesült Államok elkötelezett a gazdasági kapcsolatok ápolása mellett az egész régióban. „Nem megyünk sehova” – mondta Biden. Emellett arra is törekedett, hogy kiemelje adminisztrációja azon erőfeszítéseit, hogy erősítse a kapcsolatokat a régióval. Az APEC-tagok 1,7 billió dollárt fektettek be az Egyesült Államok gazdaságába, ezzel mintegy 2,3 millió amerikai munkahelyet támogatva. Az amerikai vállalatok pedig mintegy 1400 milliárd dollárt fektettek be az APEC gazdaságaiba. Később, az APEC vezetőivel folytatott tárgyalások során Biden a fenntarthatóságra, az éghajlatváltozásra és a tiszta energiára való átállásra összpontosított.

A San Franciscó-i csúcspont résztvevői kötelezettséget vállaltak arra is, hogy fokozzák erőfeszítéseiket a tiszta és fenntartható energiára való átállás felgyorsításáért. Mind a 21 ország egyhangúlag elfogadta az [APEC csúcstalálkozójának zárónyilatkozatát](#). A résztvevők a dokumentumban kifejezték elkötelezettségüket a nyitott piacok biztosítása és az ellátási láncok zavarainak megszüntetése mellett, jelezve, továbbra is azon dolgoznak, hogy egyenlő versenyfeltételeket biztosítsanak a kedvező kereskedelmi és befektetési környezet megteremtése érdekében. Az APEC-tagok továbbá kötelezettséget vállaltak arra is, hogy fokozzák erőfeszítéseiket a tiszta és fenntartható energiára való átállás felgyorsításáért. A zárónyilatkozat geopolitikai témákat nem említ, így nincs benne szó az ukrajnai helyzetről és a izraeli-hamász konfliktusról sem. Ez nem meglepő hiszen az APEC tagországainak vezetői

megosztottságot mutattak az ukrajnai és gázai háborúkkal kapcsolatban az APEC kétnapos csúcstalálkozóján.

Az APEC csúcs után minden jel arra mutat, hogy javulhatnak a kínai-amerikai kapcsolatok, legalábbis elméleti szinten mind a két ország vezetője elismerte ennek fontosságát, azonban ennek a gyakorlatba való átültetése már egy másik kérdés. Az APEC tagországainak vezetői között sok mindenben egyetértés van, azonban az ukrajnai és az izraeli-hamász konfliktus kapcsán hiányzik a közös állásfoglalás. Az idei APEC csúcson az Egyesült Államok egyértelműen jelezte, hogy még mindig szuperhatalomként van jelen a világban és a jövőben is maradni kíván mint globális vezető.

A gyorselemzést készítette: **Zoltai Alexandra**

**EURASIA
CENTER**

▶ KELET-ÁZSIA

Kelet-Ázsia

A Hyundai Motor fog elsőként autókat árusítani az Amazonon

Kim Jaewon, Nikkei Asia, 2023. november 17.

A Hyundai Motor a jövő évtől az Amazonon elsőként árulhatja autóit. A két cég közösen jelentette be a lépést, valamint azt a tervet, hogy 2025-től az Amazon Alexa mesterséges intelligencia hangszóróját telepítik a Hyundai járművekbe. A Hyundai emellett az amerikai e-kereskedelmi óriás AWS felhőszolgáltatását jelölte meg preferált szolgáltatóként, mely elősegíti digitális átalakulását. A bejelentésre azért került sor, mert a Hyundai az Ioniq és a luxus Genesis elektromos járműveinek erős eladásai miatt bővíti jelenlétét az Egyesült Államok piacán. Az autógyártó új elektromos autógyárat épít Georgia államban, és már jövőre autókat szeretne gyártani az országban. A Hyundai szerint a cég kereskedői először 2024-ben értékesíthetnek járműveket az Amazon egyesült államokbeli honlapján, és az autógyártó lesz az első olyan márka, amelyet a vásárlók megvehetnek. Az ügyfelek online vásárolhatnak új autót, majd a legmegfelelőbb időpontban átvehetik vagy kiszállíttathatják a helyi márkakereskedésben – közölte a cég.

Forrás: [Hyundai Motor, in first, to sell new cars on Amazon from next year](#)

Yoon részt vesz az IPEF csúcstalálkozóján, hogy a tagországokkal megvitassák a regionális gazdasági együttműködést

Jo He-rim, The Korea Herald, 2023. november 17.

Yoon Suk Yeol dél-koreai elnök csütörtökön San Franciscóban részt vett az Indo-Csendes-óceáni Gazdasági Keret (Indo-Pacific Economic Framework – IPEF) csúcstalálkozóján, ahol a 14 tagország vezetői a regionális gazdasági együttműködés megerősítéséről tárgyaltak. Yoon háromnapos látogatásra érkezett az Egyesült Államokba, hogy részt vegyen az Ázsia-Csendes-óceáni Gazdasági Együttműködési Fórumon (Asia-Pacific Economic Cooperation – APEC), és részt vett más többoldalú és kétoldalú találkozókon is, beleértve a Joe Biden amerikai elnök által szervezett IPEF-csúcstalálkozót. 2022-ben a Biden-kormányzat elindította az IPEF-et, hogy megerősítse a gazdasági kapcsolatokat a régióban, miközben kordában tartja Kína növekvő befolyását. A csúcstalálkozón a tagországok az IPEF négy pillére közül háromban – az ellátási láncban, a tiszta gazdaságban és a tisztességes gazdaságban – megegyeztek, azonban a kereskedelmi pillérről nem sikerült egyezsége jutniuk. A 14 IPEF-tagország, köztük Dél-Korea, az Egyesült Államok, Japán, Ausztrália, Új-Zéland és Szingapúr, a világ GDP-jének 40%-át képviselő megagazdaságok csoportját alkotják. Az IPEF-tagok által létrehozott kereskedelmi volumen mérete nagyobb, mint a két meglévő, többoldalú kereskedelmi kezdeményezés, amelynek az Egyesült Államok nem tagja – a Regionális Átfogó Gazdasági Partnerség (Regional Comprehensive Economic Partnership – RCEP) és az Átfogó és Előremutató Csendes-óceáni Partnerség (Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership – CPTPP).

Forrás: [Yoon attends IPEF summit to discuss regional economic collaboration](#)

Dél-Korea és az Egyesült Államok megvizsgálja a kapcsolatok bővítésének módjait az energia és az ellátási láncok terén

The Korea Herald, 2023. november 17.

Dél-Korea és az Egyesült Államok tárgyalt a kétoldalú együttműködés kiterjesztésének módjairól az energia- és ellátási lánc szektorban. A Dél-Koreai Kereskedelmi, Ipari és Energiaügyi Minisztérium jelentése szerint Bang Moon-kyu ipari miniszter és Jose Fernandez, az Egyesült Államok külügyminiszter-helyettese tárgyaltak a kérdésről. A minisztérium hozzátette, hogy Bang külön megbeszéléseket folytatott John Kerryvel, az Egyesült Államok klímaügyi különmegbízottjával, hogy megvitassák a különféle szén-dioxid-mentes energiaforrások, köztük az atomenergia és a megújuló energia felhasználásának stratégiáit. A látogatás során az ipari miniszter Wang Wentao kínai kereskedelmi miniszterrel is találkozott, hogy megosszon ötleteket a két ország közötti ellátási lánc stabilizálásával kapcsolatban. Kína ugyanis Dél-Korea legnagyobb exportcélpontja. A minisztérium hozzátette, hogy Bang ígéretet tett rá, hogy megerősíti a félvezetőiparban folytatott együttműködést Japánnal a japán kollégájával, Yasutoshi Nishimurával folytatott találkozásán.

Forrás: [S. Korea, US explore ways to expand ties in energy, supply chains](#)

Biden állami látogatásra hívta Kishidát 2024 elejére

Japan Today, 2023. november 17.

Fumio Kishida japán miniszterelnök bejelentette, hogy Joe Biden amerikai elnök meghívta a jövő év elejére egy állami látogatásra. Kishida nyilvánosságra hozta Biden meghívását, miután megbeszéléseket folytattak San Franciscóban az APEC csúcstalálkozóján. A két kormány szerint a vezetők megvitatták diplomáciai kapcsolataikat Kínával, és megállapodtak a szoros együttműködés folytatásában. Kishida utoljára augusztusban járt az Egyesült Államokban, amikor Biden háromoldalú csúcstalálkozónak adott otthont, ahol Yoon Suk Yeol dél-koreai elnök is jelen volt. Biden a csúcst követő sajtótájékoztatón „képes és nélkülözhetetlen” szövetségként jellemezte Japánt és Dél-Koreát, hozzátéve, hogy megállapodtak abban, hogy „példátlan szintre” emelik a háromoldalú védelmi együttműködést. Biden idén áprilisban fogadta Yoont egy állami látogatásra, az országaik közötti szövetség 70. évfordulója alkalmából. Kishida és Biden találkozásukon megállapodtak abban, hogy az amerikai-kínai csúcstalálkozó eredményei alapján szorosan együttműködnek a Kínával kapcsolatos kérdések kezelésében – közölte a japán külügyminisztérium.

Forrás: [Kishida invited by Biden for state visit in early 2024](#)

Japán és Kína tárgyalásokat kezd az exportellenőrzésről

Nikkei Asia, 2023. november 16.

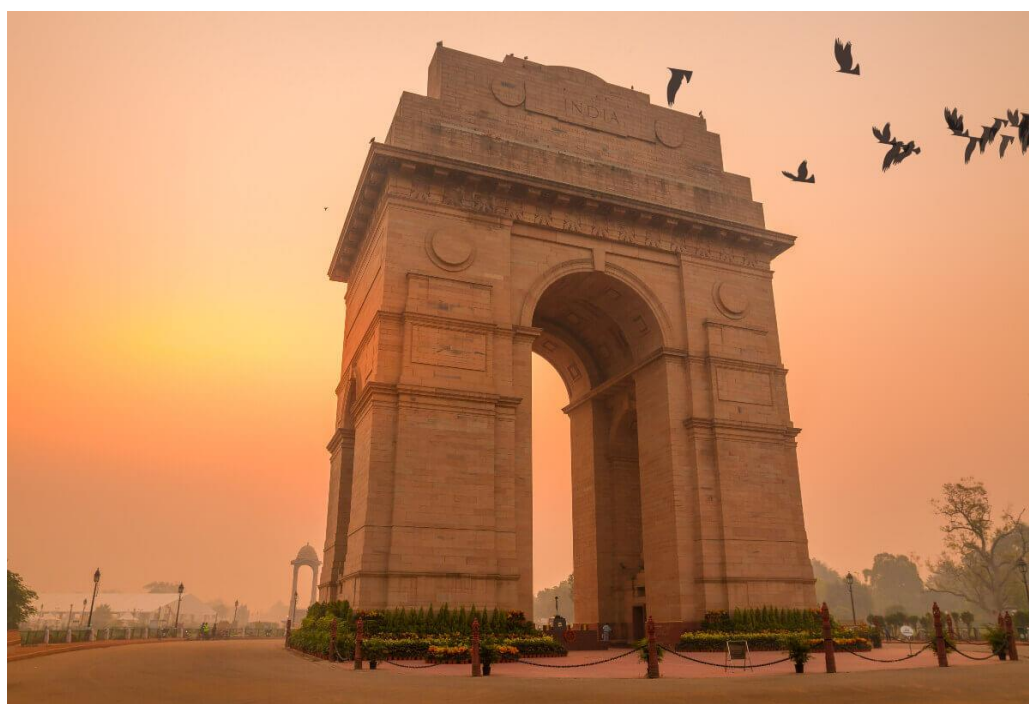
Yasutoshi Nishimura japán kereskedelmi miniszter és Wang Wentao kínai kereskedelmi miniszter megállapodott abban, hogy új keretet hoznak létre a kulcsfontosságú ásványi anyagok és más kereskedelmi kérdések exportellenőrzésének megvitatására. Kína korlátozta az olyan anyagok exportját, mint a félvezetőkben használt gallium, és decemberben azt tervezi, hogy korlátozza az elektromos járművek akkumulátoraiban használt grafitot. A nagyobb átláthatóság megerősítheti a gazdasági kapcsolatokat Japán és Kína között.

Forrás: [Japan and China to launch talks on export controls](#)

EURASIA
CENTER

► **DÉL-ÁZSIA**

Dél-Ázsia

Jaishankar indiai külügyminiszter szerint a globális Délnek a termelés diverzifikálásával önellátásra kell törekednie

Rezaul H. Laskar, Hindustan Times, 2023. november 17.

A globális délnek a termelés diverzifikálásával, megbízható ellátási láncok kiépítésével és a helyi megoldások előmozdításával önállóságra kell törekednie, hogy leküzdje a „távoli országoktól való függés veszélyeit” – mondta S. Jaishankar külügyminiszter pénteken egy Kínát érintő, alig burkolt célzással. A virtuális „A globális dél hangja” csúcstalálkozó külügyminiszteri ülésén Jaishankar elmondta, hogy a világrend széles körű változásai ellenére továbbra is ellenállás tapasztalható a globális Dél nagyobb szerepvállalásával szemben a kortárs kihívások megoldásának keresésében. India G20-elnöksége alatt az ország a fejlődő országok hangjaként igyekezett fellépni, amelyek közül sokakat korábban Kína az Övezet és Út kezdeményezéssel igyekezett megnyerni. Jaishankar hangsúlyozta India elkötelezettségét a globális Dél iránt, rámutatva az Újdelhi által 78 országban indított fejlesztési projektek széles körére. „Ezek a projektek igényvezéreltek, eredményorientáltak, átláthatóak és fenntarthatóak. Biztosíthatom Önöket, hogy az elkövetkezendő időkben ez csak tovább fog bővülni” – tette hozzá.

Forrás: [Global South must work towards self-reliance by diversifying production: Jaishankar](#)

Pakisztán és Irán megállapodtak abban, hogy közösen dolgozzák ki az IP-gázvezeték végrehajtási tervét

Monitoring Desk, Pakistan Today, 2023. november 17.

Pakisztán és Irán úgy döntött, hogy felújítják az Irán-Pakisztán (IP) gázvezeték-projektben való együttműködésüket, amely az amerikai szankcióktól való félelem miatt évek óta húzódik. A két ország a következő hetekben megkezdi a hivatalos tárgyalásokat. Muhammad Ali ideiglenes pakisztáni energiaügyi miniszter közelmúltbeli teheráni látogatásának is ez volt a legfőbb témája, melynek során találkozott iráni kollégájával és más magas rangú tisztviselőkkel. Az energiaügyi miniszter elmondta, hogy Pakisztán megerősítette elkötelezettségét a projekt mellett. Pakisztán felgyorsította a Türkmenisztán-Afganisztán-Pakisztán-India (TAPI) gázvezeték-projekt munkálatait is. Az IP gázvezeték-projekt várhatóan napi 750 millió köbláb gázt szállít majd Pakisztánnak, amely súlyos energiaválsággal küzd, és nagymértékben függ a cseppfolyósított földgáz (LNG) importjától. A projektet a két szomszédos ország közötti barátság és együttműködés jelképének is tekintik. Irán 2024 szeptemberéig adott időt Pakisztánnak a projekt befejezésére, ellenkező esetben nemzetközi választottbírószághoz fordulhat szerződésszegés miatt.

Forrás: [Pakistan, Iran agree to jointly develop IP gas pipeline implementation plan](#)

Az import 64%-os növekedése mutatja, hogy India mekkora mértékben szívja fel az olcsó orosz kőolajat

The Times of India, 2023. november 15.

2023 áprilisa és októbere között India oroszországi importja 64%-kal emelkedett, köszönhetően a megnövekedett kőolajszállításoknak. A kereskedelmi minisztérium adatai szerint az április-október időszakban India oroszországi importja elérte a 36,27 milliárd dollárt, a korábbi időszak 22,13 milliárd dollárával szemben. Ezzel Oroszország India második legnagyobb importforrásává vált az érintett időszakban. Amellett, hogy India olajszükségleteinek 85%-át importálja, az orosz-ukrán háború kitörése után az olcsó orosz kőolaj jelentős részét az európai piacra értékesíti. A Reuters szerint ebben az évben India 2,7 milliárd dollárt takarított meg az orosz kőolaj vásárlásával, ezzel párhuzamosan az Egyesült Államokból és Kínából csökkent az importált mennyiség.

Forrás: [Whopping 64% surge in imports show how India is guzzling discounted Russian oil](#)

Peking újra megnyitja a negyedik határátkelőhelyet Nepállal

Krishana Prasain, The Khatmandu Post, 2023. november 12.

Kína úgy döntött, hogy hétfőtől újra megnyitja a korábbi határátkelőhelyet mind a kereskedelmi, mind az utazási forgalom előtt, miután négy évig szünetelt az átkelés. Kína jelenleg hat határállomáson – Tatopani-Khasa, Rasuwa-Kerung, Yari (Humla)-Purang, Olangchung Gola-Riwu, Kimathanka-Riwu és Nechung (Mustang)-Lizi – keresztül engedélyezi a Nepállal folytatott kétoldalú kereskedelmet és tranzitforgalmat. Korala a negyedik határállomás, amelyet Peking újra megnyitott a Rasuwa-Kerung, Tatopani-Khasa és Yari (Humla)-Purang után, amelyek 2020 óta zárva maradtak a Covid-19 járvány kitörését követően. A kínai határ megnyitása miatt a Kínából érkező behozatal az egekbe szökött. A vámhivatal adatai szerint Nepál a folyó pénzügyi év első három hónapjában 79,82 milliárd rúpia (603 millió dollár) értékben importált árukat Kínából, ami 42,42 százalékos növekedést jelent az előző pénzügyi év azonos időszakához képest. Az export is nőtt. A vámadatok szerint a Kínába irányuló kivitel 345,9 százalékkal 732,36 millió rúpiára (5,5 millió dollár) ugrott a vizsgált időszakban. Kína India után Nepál második legnagyobb kereskedelmi partnere. Kína a legkevésbé fejlett országoknak (LDC-országok) nyújtott vámmentes piacra jutási rendszere keretében mintegy 8000 nepáli termék számára biztosít vámmentes elbánást.

Forrás: [Beijing to reopen fourth border point with Nepal](#)

EURASIA
CENTER

► DÉLKELET-ÁZSIA

Délkelet-Ázsia

Az indonéz kormány felgyorsítja az élelmiszernövények ültetését az El Nino okozta import visszaszorítása érdekében

Farhan Arda Nugraha, Antara, 2023. november 18.

Az indonéz Mezőgazdasági Minisztérium megerősítette, hogy az El Nino jelenség miatt várhatóan megnövekvő import csökkentése érdekében vetésgyorsító politikába kezd. Andi Amran Sulaiman mezőgazdasági miniszter elmondta, hogy a nemzeti stratégiai fontosságú nyersanyagok termelésének fokozása az élelmiszer-szükségletek kielégítésére irányuló önellátás elérését is célozza és a megfelelő megoldás a termés betakarítását megzavaró El Nino külkereskedelmi hatásával szemben. A miniszter korábban Közép-Sulawesi, Dél-Szumátra és Dél-Kalimantan tartományokban járt, hogy megbizonyosodjon arról, hogy a rizsföldek, a gazdák és a tanácsadók készen állnak az október-március közötti vetési időszakra. „Megvizsgáltam a (mezőgazdasági) földeket, a gazdákat és a tanácsadók munkáját. Készségük kritikus fontosságú a nemzeti élelmezési stratégiák szempontjából. Reméljük, hogy 2024-ben nem lesz többé élelmiszerimport, különösen a rizs esetében, és ebben optimista vagyok” – jelentette ki.

Forrás: [Kementan lakukan akselerasi tanam untuk tekan impor dampak El Nino](#)

Vietnám feljebb lépett az angol nyelvtudás világrangsorában

Minh NGA, VnExpress, 2023. november 18.

Az Education First által készített idei EF English Proficiency Index (EPI) alapján Vietnám a 800-ból 505 ponttal az 58. helyen áll 113 nem angol anyanyelvű ország és terület közül a felnőttek angol nyelvtudásának globális rangsorában. Az eredmény három ponttal magasabb, mint tavaly, és három ponttal magasabb, mint a globális átlag. Ezzel az eredménnyel Vietnám továbbra is a „közepes tudásszintű” csoportban marad. A rangsorban szereplő 23 ázsiai ország és terület közül Vietnám a hetedik helyen áll, ami nem változott a tavalyihoz képest. Szingapúr továbbra is vezeti a kontinenst, és 631-es pontszámával világviszonylatban a második helyen áll. Ez az egyetlen ország Ázsiában, amely a „nagyon magas szintű” indexet is elérte. A „magas szintű jártasság” csoportjába betört ázsiai jelöltek a Fülöp-szigetek, Malajzia és Hongkong. Az EF szerint Dél- és Délkelet-Ázsiában átlagosan enyhe csökkenés tapasztalható az angol nyelvtudás szintjében, bár a régió számos országában stabil vagy szerényen emelkedő pontszámok vannak. Kelet-Ázsiában a felnőttek angol nyelvtudása az elmúlt négy évben, Japánban pedig egy teljes évtizede csökken – jegyezte meg az EF. A pandémiával kapcsolatos utazási korlátozások szerepet játszottak ebben, de a csökkenő angol nyelvtudás valószínűleg az általánosabb politikai és demográfiai változások, valamint a nyugati kulturális hegemónia megkérdőjelezésének az eredménye az oktatásban.

Forrás: [Vietnam moves up on English proficiency ranking](#)

A kormány átmeneti finanszírozást hoz létre a zöld projektek számára Malajziában

Nursyazwani Jamil, *Business Times*, 2023. november 14.

A maláj kormány azt tervezi, hogy együttműködik a pénzügyi szektorral egy olyan energiaátalakítási finanszírozási mechanizmus létrehozása érdekében, amely lehetővé teszi a vállalatok számára, hogy részt vegyenek a zöld projektekben – mondta Rafizi Ramli gazdasági miniszter. Ez kiegészítené a Nemzeti Energiaátalakítási Útiterv (NETR) kezdeményezéseit. Szükség van egy olyan átfogó ökoszisztéma létrehozására, amelyben az ipar hozzájárulhat a zöld projektek megvalósításához, és amely nem feltétlenül csak a napenergia- vagy hidrogénprojektekhez kapcsolódik – tette hozzá. „Mivel az energiaátállásról beszélünk, sok olyan ágazat, iparág vagy akár projekt van, amely nem feltétlenül felel meg a zöld finanszírozás feltételeinek. Ha például az energiahatékonyságot növelő berendezéseket hozunk, az definíció szerint nem zöld projekt” – mondta a sajtó képviselőinek az Ázsiai Stratégiai és Vezetői Intézet (ASLI) 2023-as banki és pénzügyi csúcstalálkozóján. „Ez az a pont, ahol a zöld finanszírozás és a fenntarthatósági finanszírozás meglévő megközelítését és perspektíváját ki kell terjeszteni az átmeneti finanszírozásra” – tette hozzá. Rafizi miniszter úgy véli, hogy a kezdeményezést a bankok és a pénzügyi ágazat is viszonzná és kiegészítené, hogy az energiaátmenet új finanszírozása hamarosan megvalósulhasson.

Forrás: [Govt to create transition financing for green projects: Rafizi](#)

Akadémikusok ellenzik Thaiföld digitális ösztönző tervét

Keisha B. Ta-asan, *Business World*, 2023. november 17.

A thai miniszterelnök bejelentette, hogy minden 16 év feletti thaiföldi állampolgárnak 10 000 bahtot (275 USD) kíván adni e-pénztárcában, egyfajta ösztönző intézkedésként, amely a COVID-19 járvány által sújtott gazdaságot hivatott élénkíteni. A kedvezményezettek az egyszeri digitális készpénzostyást a kedvezményezett regisztrált címének négy kilométeres körzetében lévő helyi vállalkozásoknál használhatják fel. A kormány azt reméli, hogy ez a pénzostyás több mint 2 ezermilliárd bahttal fogja fellendíteni a gazdaságot. Az azonban még mindig nem világos, hogy a digitális pénztárca-rendszer képes-e megoldani a Thaiföld előtt álló társadalmi-gazdasági problémákat. Több tucat magas rangú közgazdász, köztük két korábbi nemzeti bankvezér az élénkítő program ellen foglalt állást. Aggályaik merültek fel ugyanis azzal kapcsolatban, hogy ez a program képes-e kezelni Thaiföld számos kihívását például a szegénységet, a jövedelmi egyenlőtlenségeket, az elöregedő népességet, a légszennyezést és a romló oktatási rendszert.

Forrás: [Academic lambasts Thailand's digital stimulus plan](#)

Közös erőfeszítésekre van szükség a félvezetőipari munkaerő fejlesztéséhez Vietnámban

VietnamPlus, 2023. november 18.

A SEMI SEA, a mikroelektronikai, kijelző- és fotovoltaiikus iparágak gyártási ellátási láncait kiszolgáló délkelet-ázsiai szövetség 2022-re közel 600 milliárd USD-re becsülte a globális félvezetőipar bevételét. A globális félvezetőipar az elkövetkező években kétszámjegyű növekedési ütemet fog felmutatni, és 2030-ra eléri az 1 ezermilliárd USD-t. Linda Tan, a SEMI SEA elnöke szerint a vietnámi piac az előrejelzések szerint 2022-2027 között 6,12%-kal fog bővülni, megjegyezve, hogy a félvezetőiparba történő beruházások növekedésével együtt Vietnám valószínűleg számos nagy ország partnerévé válik ezen a területen. Mivel az elektronikai termékek gyártásának alapját képező félvezetőipar jelenleg az egyik leggyorsabban növekvő terület, a munkaerőigénye is ugrásszerűen növekszik. Nguyen Manh Hung információs és kommunikációs miniszter elmondta, hogy az országnak évente mintegy 150 000 mérnökre van szüksége az informatikai és digitális ágazatokban, de az igénynek csak 20%-át sikerült kielégíteni. Az oktatási és képzési miniszterhelyettes szerint bár a félvezető terület nem új képzési ág, a hallgatók és diplomások száma továbbra is nagyon alacsony, ami munkaerőhiányhoz vezet mind mennyiségi, mind minőségi szempontból. Ezzel a ténnyel szembeesülve az Oktatási és Képzési Minisztérium cselekvési tervet dolgoz ki a képzés fokozására, hogy növelje az ágazat számára a humán erőforrás, különösen az integrált áramkörök (IC) tervezőinek mennyiségét és minőségét. Vietnámban jelenleg több mint 5570 IC-tervező mérnök dolgozik, akiknek több mint 85%-a Ho Si Minh-városban, 8%-a Hanoiban és 7%-a Da Nang városban. A Nemzeti Tudományos és Technológiai Információs Portál adatai szerint évente csak mintegy 500-600 hallgató végez a hazai egyetemek félvezető-képző tanfolyamain. Mivel az ország nemcsak saját maga, hanem a régió és a világ számára is a félvezetőipari humán erőforrás központjává kíván válni, a miniszter a probléma megoldásához a kormány, a szövetségek, szervezetek, vállalkozások, és különösen a hazai és külföldi egyetemek közös fellépésének szükségességét hangsúlyozta.

Forrás: [Joint efforts required to develop semiconductor manpower](#)

Az átlagbér Szingapúrban 4,0%-kal emelkedik 2024-ben

Singapore Business Review, 2023. november 16.

Más délkelet-ázsiai országokkal összehasonlítva a szingapúri fizetések 2024-ben stagnálni fognak. Az Aon plc globális szakmai szolgáltató cég szerint Szingapúrban a mediánbér 4,0%-kal fog emelkedni, ugyanakkora mértékben, mint 2023-ban. A szingapúri ágazatok közül valószínűleg a technológia területén lesz a legnagyobb, 4,5%-os mediánbérnövekedés. Az Aon arról számolt be, hogy a délkelet-ázsiai térségben, különösen Szingapúrban, Malajziában és a Fülöp-szigeteken a munkakörök több mint felében a fizetésemelkedés meghaladja az inflációt. „Délkelet-Ázsia régóta a gazdasági növekedés motorja, amely a világ minden tájáról vonzza a tehetségeket. Most, hogy szembesül a fenyegető recesszió kilátásával, a béremelések, a fluktuáció és a munkaerő stabilitásának dinamikája egyre nagyobb jelentőséget kap” – mondta Alina Cheng, az Aon délkelet-ázsiai adatmegoldásokért felelős vezetője a Talent Solutionsnél.

Forrás: [Median salary in Singapore to increase by 4.0% in 2024: report](#)

A nukleáris megállapodás segít kielégíteni a Fülöp-szigetek alapterhelésű energia iránti igényét

Sheldeen Joy Talavera, Business World, 2023. november 19.

Múlt pénteken a Fülöp-szigetek és az Egyesült Államok aláírta az atomenergia békés célú felhasználásáról szóló együttműködési megállapodást, az úgynevezett 123-as megállapodást. A megállapodás lehetővé teszi „információk, nukleáris anyagok, berendezések és alkatrészek” közvetlen átadását a Fülöp-szigetek és az Egyesült Államok között. Ez a magánszektorra vonatkozó engedélyezési követelmények egyszerűsítését is eredményezi majd a nukleáris vonatkozású immateriális technológiaátadással kapcsolatos beruházások tekintetében. Elemzők szerint a megállapodás várhatóan kielégíti majd a Fülöp-szigetek megbízható alapterhelési energia iránti igényét, amelyet jelenleg széntüzelésű erőművek töltenek ki, bár az atomenergiára való felkészültség továbbra is kérdéses. „Miközben a megújuló energiaforrások nagyobb arányú integrálását szorgalmazzuk a Fülöp-szigeteki energiamixbe, teljes mértékben megértjük, hogy a rendszer kiegyensúlyozásához több alapterhelési energiára van szükség” – mondta Jose M. Layug, Jr., a Developers of Renewable Energy AdvanceMent, Inc. elnöke. Layug úr szerint a megállapodás „több megfizethető alapterhelési energiát fog eredményezni, amely kiegészíti a Fülöp-szigeteki RE (megújuló energia) erőművek növekedését”. „Dicsérjük a kormány komoly erőfeszítéseit, hogy minden lehetséges energiaforrást feltárjon és megvizsgáljon annak érdekében, hogy a Fülöp-szigeteki Fejlesztési Terv keretében elérje a filippínók számára „megfizethető, hozzáférhető, megbízható és tiszta energia” célkitűzését” – mondta Layug úr.

Forrás: [Nuclear deal seen addressing PHL need for baseload power](#)

**EURASIA
CENTER**

► KÖZEL-KELET

Közel-Kelet

Szaúd-Arábia 353 millió dollárt különít el 100 fejlődő ország részvételének támogatására az Expo 2030-on

العربية, Al Arabiya, 2023. november 12.

A 2030-as rijádi világkiállítás szervezői nyilvánosságra hozták az esemény mottóját, ami: „A változás korszaka: együtt tekintünk a jövőbe” lesz. Ez tulajdonképpen egy felhívás a nemzetközi együttműködések és tervek kidolgozására egy jobb holnap elérése érdekében, valamint Szaúd-Arábia eltökélt a bolygón tapasztalható változások korszakából eredő kihívások hatékony kezelését illetően. A világkiállítás szervezői szerint 2030 közeledtével és a fenntartható fejlődési célok elérésére irányuló erőfeszítések fényében nagy szükség lesz széles körű globális konszenzusra a világ menetrendjének megalkotását illetően. A szaúdi sajtóügynökség (SPA) szerint Rijád egy olyan város, amely keresztezi a helyi, regionális és globális változásokat, és felkészül a világ befogadására egy olyan esemény megtartásával, amely a jövőbe tekint. Ádil al-Dzsubajr külügyminiszter és kabinettag beszédet tartott, amelyben kifejtette, hogy a királyság 353 millió dollárt különített el több mint 100 fejlődő ország támogatására, hogy részt vehessenek a 2030-as rijádi kiállításon. Emellett a magánszektor és a nem kormányzati szervezetek is ígéretet tettek arra, hogy több támogatást nyújtanak a rászoruló országoknak. „Elköteleztünk vagyunk, [hogy] a környezeti fenntarthatóság, az éghajlatváltozás kihívásainak kezelése, a kereskedelem és a befektetések előmozdítása, valamint a vallások és civilizációk közötti párbeszéd [kialakítása] révén nagyobb konszenzust érjünk el a tolerancia hídjainak kiterjesztése érdekében” – mondta.

Forrás: [السعودية تخصص 353 مليون دولار لدعم مشاركة 100 دولة نامية في "إكسبو 2030"](#)

Izrael a heves harcok közepette felajánlotta a csecsemők gázai kórházból való evakuálását

The Jerusalem Post, 2023. november 12.

Az izraeli hadsereg bejelentette, hogy készen áll a csecsemők Gáza legnagyobb kórházából való evakuálására, ahol a Hamász tisztviselői szerint két újszülött meghalt, és több tucatnyian vannak veszélyben. A humanitárius helyzet súlyosbodásával a gázai hatóság közölte, hogy az Egyiptommal határos rafahi átkelőt november 12-én újra megnyitják a külföldi útlevelel rendelkezők számára. A Hamász közölte, hogy Gázában az elmúlt 48 órában több mint 160 izraeli katonai célpontot semmisített meg teljesen vagy részben, köztük több mint 25 járművet. Az izraeli katonai szóvivő szerint a Hamász elvesztette az ellenőrzést Gáza északi része felett.

Forrás: [Israel offers to evacuate babies from Gaza hospital amid fierce fighting](#)

A rijádi csúcstalálkozón résztvevő vezetők a gázai háború azonnali beszüntetésére szólítottak fel

وكالة الاناضول, Anadolu Agency, 2023. november 12.

A muszlim és arab országok vezetői november 11-én Izrael gázai háborújának azonnali befejezésére szólítottak fel. Ezt 21 arab és muszlim vezető és tisztviselő erősítette meg a rijádi rendkívüli arab-islám csúcstalálkozón. A beszédeket Irán, Tádzsikisztán, Indonézia, Pakisztán, Kuvait, Irak, Dzsibuti, Comore-szigetek, Mauritánia, Sierra Leone, Szomália, Szenegál, Gambia, Jemen és Líbia vezetői, Marokkó, Libanon és Omán magas rangú tisztviselői, valamint az Iszlám Együttműködési Szervezet és az Arab Liga főtitkára, és az UNRWA főbiztosa tartotta. Ebrahim Raiszi iráni elnök a maga részéről azt mondta: „A legfontosabb lépés ma a tűzszünet (...), [valamint szükséges] a Gázai övezet ostromának megszüntetése és a cionista entitás sürgős kivonása, [továbbá] a kereskedelem és az együttműködés megszüntetése Izraellel, valamint az izraeli áruk bojkottja”. Emellett Raiszi felszólított egy speciális alap létrehozására Gáza azonnali újjáépítésére. „A cionisták büntetéseit” és a gázai kórházak bombázását pedig „népirtásnak és emberiség elleni bűncselekménynek” nevezte. Emomali Rahmon tádzsikisztáni elnök „gyors tűzszünetre és a tárgyalóasztalhoz való visszatérésre szólított fel, ami egy független palesztin állam létrehozásához vezet, Kelet-Jeruzsálem fővárossal”. Joko Widodo indonéz elnök a maga részéről sürgette az OIC-t, hogy „követeljen teljes tűzszünetet”, valamint juttassa célba a humanitárius segélyeket, és követelte, hogy „az izraelieket vonják felelősségre az általuk elkövetett emberiség ellenes bűncselekményekért”. Beszédében Arif Alvi pakisztáni elnök hangsúlyozta, hogy a gázai népnek enyhülésre, azonnali tűzszünetre van szüksége, és arra kell kényszeríteni Izraelt, hogy állítsa le szárazföldi invázióját, valamint azonnal oldja fel a blokádot és találjon utakat a humanitárius segélyek feltételek nélküli bejutásához.

Forrás: [قادة بقمة الرياض يدعون إلى وقف فوري لحرب غزة \(محصلة\)](#)

Megbeszélések a szaúdi-afrikai befektetési kapcsolatok javításáért

الشرق الاوسط, Asharq Al-Awsat, 2023. november 12.

A szaúdi Befektetési Minisztérium november 11-én megbeszéléseket folytatott több afrikai országgal is, hogy megvitassák, miképpen lehetne javítani a bilaterális befektetéseket és fokozni a gazdasági kapcsolatok fejlesztésére irányuló erőfeszítéseket. A találkozókön megvitatták, hogyan lehetne minőségi beruházásokat elindítani és lehetővé tenni a magánszektor számára, hogy az kihasználja a befektetési lehetőségeket. A szaúdi vezetők között Bola Tinubu-val, Nigéria elnökével, Abdallah Ulega-val, a tanzániai állattenyésztési miniszterrel, valamint Idriss Déby-vel, a Csádi Köztársaság elnökével tárgyalt.

Forrás: [طاولة مستديرة «للارتقاء بالعلاقات الاستثمارية السعودية - الأفريقية»](#)

Az Egyesült Arab Emírségek stratégiai átjáró a koreai vállalatok terjeszkedéséhez

الخليج, Al Khaleej, 2023. november 12.

Az Egyesült Arab Emírségek gazdasági minisztere, Abdullah al-Marri elmondta, hogy országa gazdasági küldöttsége egy látogatáson vett részt a dél-koreai fővárosban, Szöulban, hogy tiszteletét tegye a „COMEUP 2023” startup kiállításon és fórumon. Ez utóbbi fejlemény tükrözi a két baráti ország azon óhaját, hogy új távlatokat nyissanak a kis- és középvállalkozások és vállalkozók számára azzal a céllal, hogy növeljék a befektetési lehetőségeket a gazdasági ágazatokban, különösen a fejlett technológia terén. Számos együttműködési megállapodás aláírására is sok került, valamint partnerségek kiépítése is megkezdődött az Egyesült Arab Emírségekben terjeszkedni kívánó koreai vállalatokkal. A gazdasági miniszter hangsúlyozta, hogy az Egyesült Arab Emírségek stratégiai kapuként szolgál a koreai vállalatok számára, hogy azok a Közel-Keleten, Észak-Afrikában, az Öböl-országokban és Európában terjeszkedhessenek.

Forrás: [بن طوق: الإمارات بوابة استراتيجية لتوسع الشركات الكورية](#)

Törökország: a folyó fizetési mérleg 1,9 milliárd dolláros többletet mutatott szeptemberben

Hürriyet Daily News, 2023. november 14.

A török jegybank adatai szerint a folyó fizetési mérleg 1,88 milliárd dolláros többlettel zárt szeptemberben, miután az azt megelőző két hónapban hiányt produkált. A közgazdászok szeptemberben 1,37 milliárd dollár folyó fizetési mérleg többletre számítottak. Augusztusban és júliusban a hiány 357 millió dollár, illetve 5,6 milliárd dollár volt. A folyó fizetési mérlegen kívüli arany és energia 7,2 milliárd dolláros nettó többletet mutatott szeptemberben – közölte a török jegybank november 13-án. Az áruhiány az augusztusi 7,1 milliárd dollárról 3,7 milliárd dollárra csökkent, az export 21,1 milliárd dollárról 21,8 milliárd dollárra nőtt, míg az import 28,3 milliárd dollárról 25,5 milliárd dollárra csökkent. Az idegenforgalmi bevételek a keményvaluta egyik fő forrása, 2023 első kilenc hónapjában éves szinten több mint 20%-kal, 42 milliárd dollárra nőttek – jelentette a Török Statisztikai Intézet (TÜİK) a múlt hónapban.

Forrás: [Current account posts \\$1.9 billion surplus in September](#)

300 000 izraeli menekült el Tel-Avivból a gázai háború miatt

اليوم السابع, Youm7, 2023. november 14.

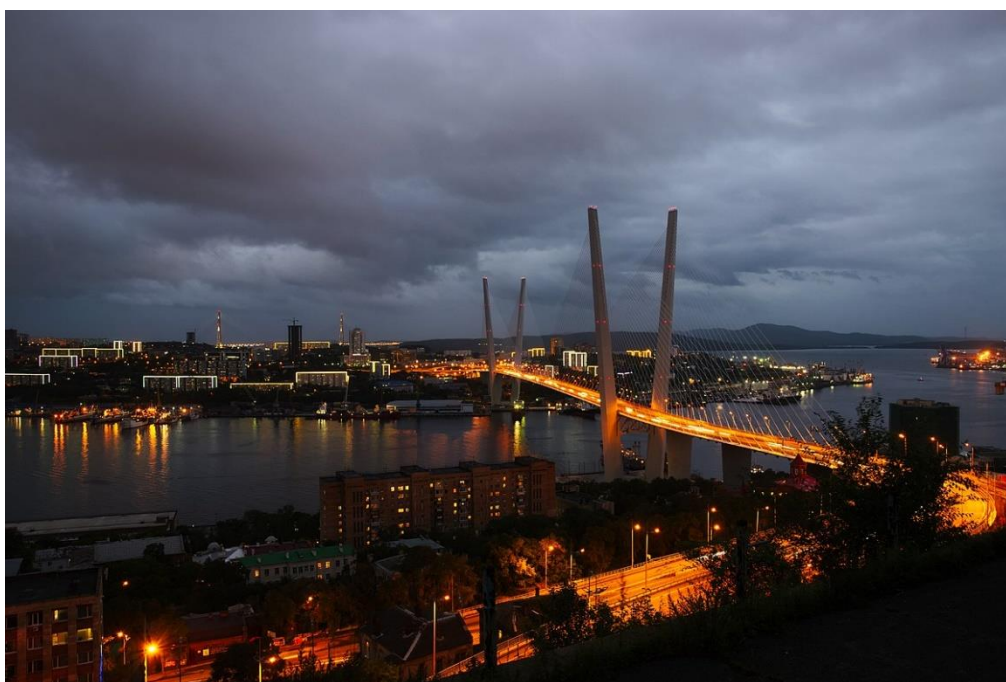
Jelentések szerint az izraeli polgári, katonai és kompenzációs veszteségek meghaladták a 100 milliárd dollárt, ami mellett a hadsereg erőinek napi költsége is megközelítőleg 250 millió dollárt emészt fel. További probléma Izrael számára, hogy a következő egy hónapon belül 17 milliárd dollárra fog növekedni az Izraelből kivont befektetések miatti bevételhiány. A kairói hírcsatorna szerint több mint 300 000 izraeli hagyta el az országot menettérítési jegy foglalása nélkül, ami azt jelenti, hogy ezek az emberek a közeljövőben nem tervezik az Izraelbe való visszatérést. Az ország veszteségei között szerepel továbbá még 7 milliárd sékel kártérítési díj a háború által megrongálódott települések helyreállítására, valamint komoly összegeket fog még felemészteni a sebesült katonáknak, a halottak családjainak, valamint a háború miatt deportált családoknak a kártérítése is.

Forrás: [ذهاب بلا عودة.. هروب 300 ألف مستوطن إسرائيلي من تل أبيب بسبب حرب غزة.. فيديو](#)

**EURASIA
CENTER**

**▶ OROSZORSZÁG
és a posztszovjet térség**

Oroszország és a posztszovjet térség

A 2024-es költségvetés közel 39%-át is elköltheti Oroszország a védelemre és biztonságra

Milana Gadzsijeva, Marija Kolobova, Izvestija. 2023. november 13.

A hatóságok 2024-ben 14,2 billió rubelt különítettek el biztonságra és védelemre – ez a teljes költségvetés 38,6%-a – jelentette a Pénzügyminisztérium. Az ilyen kiadások rekordot jelentenek Oroszország számára. A szakértők szerint az ilyen elosztás támogathatja a hadiipari komplexum kapacitáskihasználását, ami végső soron biztosítja a GDP növekedését is. A tervezett költségek fő feladata az ország védelmi kapacitásainak növelése, valamint az ukrajnai harcokban résztvevő katonák támogatásának biztosítása. Ugyanakkor Anton Sziluanov pénzügyminiszter kijelentette, hogy a megnövekedett védelmi kiadások ellenére az a 2024-es orosz költségvetés továbbra sem háborús költségvetés.

Forrás: [Защита и механизм: на оборону и безопасность потратят 39% бюджета-2024](#)

Szorosabb az energetikai együttműködés Irán és Örményország között Armenpress, 2023. november 13.

Háromszorosára nőhet a „Gázt az áramért program” volumene Irán és Örményország között. A két ország között gázvezeték van kiépítve és a felek meghosszabbították a program érvényességét amely keretében Irán elektromos energiát kap Örményországtól, amelyért cserébe földgázt szállít az utóbbinak. A tervek szerint az ilyen „csere” volumenét a meglévő infrastruktúra használatával háromszorosára tudnák majd növelni. Jelenleg a két meglévő elektromos vezeték mellett egy harmadik is épül, amelyet rövidesen üzembe is helyeznek. Irán és Örményország együttműködése keretén belül több infrastrukturális projekt is megvalósul, ilyen például a 32 kilométeres Agarak-Kadzaran útépítési projekt is.

Forrás: [Армения и Иран могут утроить объемы программы «Газ в обмен на электроэнергию»: посол ИРИ в РА](#)

Új vámot vet ki a cukorimportra a grúz kormány

newsgeorgia.ge, 2023. november 14.

A grúz kormány november 20-tól vámot vezet be a cukorimportra: 100 kg-nál nagyobb behozatal esetén ami tonnánként 400 larit, kb 148 dollárt jelent. A rendelet 2024. július 1-ig marad érvényben. Az EUR.1 származási bizonyítvánnyal rendelkező cukor azonban felmentést kapott a kiszabott díj alól. A határozat továbbá azokra a szállítmányokra sem vonatkozik, amelyek szállítása még a rendelet elfogadása előtt megkezdődött a tengeren. A cukorimportőrök már közölték, hogy átlagosan 23 larival (kb 8,5 dollár) drágulhat egy 50 kilogrammos zsák cukor átlagára a grúz piacon. Az év eleje óta eltelt 10 hónap alatt összesen 113 114 tonna cukrot szállítottak Grúziába 76,7 millió dollár értékben.

Forrás: [Правительство Грузии вводит пошлину на ввоз сахара – импортеры предупредили о повышении цен](#)

Gázzállítási megállapodás született Azerbajdzsán és Szerbia között

Lyaman Zeylanova, Trend 2023. november 15.

Az Azerbajdzsáni Köztársaság Állami Olajtársasága (SOCAR) és a Srbijagas egyetértési nyilatkozatot írt alá az együttműködés fejlesztéséről, valamint a felek között egy gázértékesítési megállapodás is aláírásra került. A nyilatkozat a gázellátáson túlmenően lehetőséget biztosít a cseppfolyósított földgáz (LNG) szállítására Szerbiába, a gáztárolókkal kapcsolatos együttműködésre a SOCAR-ral, valamint a társaság gázkereskedelmi tevékenységében való részvétel lehetőségének feltárása, de még a földgázzal működő erőművek építésére is. A dokumentumokat Parviz Shahbazov azerbajdzsáni energiaügyi miniszter és a Bakuba hivatalos látogatással érkezett Dubravka Dzhedovic Handanovic szerb bányászati és energiaügyi miniszter találkozója keretében írták alá.

Forrás: [Азербайджан и Сербия подписали соглашение о поставке природного газа](#)

Kirgiz-francia elnöki találkozó Párizsban

Biskek24, 2023. november 11.

Hivatalos látogatást tett Franciaországba Szadir Zsaparov Kirgizisztán elnöke. Párizsi látogatása keretében a közép-ázsiai ország elnöke tárgyalásokat folytatott Emmanuel Macron francia elnökkel is. A két elnök közötti megbeszélések során elsősorban a kirgiz-francia együttműködések aktuális helyzetéről és a Kirgizisztán és Franciaország közötti jövőbeli együttműködések lehetőségeiről tárgyaltak. A kirgiz elnökkel folytatott tárgyalás során Macron francia elnök üdvözölte a két nemzet közötti együttműködés aktivizálását, kiemelve a két ország között az energiaszektorban elért jelentős lépéseket. A főbb napirendi pontok mellett a kirgiz és a francia delegáció közötti megbeszélések másik kulcsfontosságú pontja a kétoldalú kapcsolatok erősítése és a két ország közötti gazdasági kapcsolatok stratégiai partnerség szintjére való emelése és az ez irányú elkötelezettség volt. A találkozó végén mindkét vezető hangsúlyozta a Közép-Ázsiából Európába irányuló szállítási és kereskedelmi útvonalak fejlesztésének a fontosságát.

Forrás: [Садыр Жапаров провел переговоры с президентом Франции Эммануэлем Макроном](#)

Jelentősen emelkedtek a Kazahsztánba irányuló külföldi befektetések

Central Asia News, 2023. november 14.

Alibek Kuantyrov, kazah nemzetgazdasági miniszternek a kazah parlamentben tett beszámolója szerint a közép-ázsiai ország társadalmi-gazdasági fejlődése az idei év első 10 hónapjában pozitív volt, melynek értelmében Kazahsztán GDP növekedése 2023 végére várhatóan megközelíti az 5%-ot. Ezen kívül Kuantyrov szerint az év első felében a Kazahsztánba irányuló közvetlen külföldi befektetések 13,3 milliárd dollárt tettek ki, az éves infláció pedig a felére csökkent, és jelenleg 10,8%-ot tesz ki (szemben a februári 21,3%-kal). Ezen kívül a kazah nemzetgazdasági miniszternek a jelentéséből az is kiderült, hogy Kazahsztánban a kazah kis- és középvállalkozások GDP-ben való részesedése is 36,4%-kal rekordot ért el, valamint ezen vállalkozások termelési volumene meghaladta a 28 milliárd tengét (60 millió dollár), az ágazatban foglalkoztatottak száma pedig elérte a 4,3 millió főt. Emellett a parlament tagjai tájékoztatást kaptak az új költségvetési és adótörvények kidolgozásáról, valamint a befektetések és a köz- és magánszféra partnerségével kapcsolatos törvényjavaslatokról is, de az is kiderült, hogy egy új költségvetési és adótörvénytervezet kidolgozására kerül sor Kazahsztánban.

Forrás: [Прямые иностранные инвестиции в Казахстан достигли 13,3 млрд долларов за полгода](#)

Kirgizisztán felkérte Magyarországot, hogy nyújtson technikai támogatást az agráripari szektor klaszterfejlesztésében

Today.kg, 2023. november 14.

Kirgizisztán nagy jelentőséget tulajdonít a Magyarországgal történő együttműködés átfogó elmélyítésének és bővítésének. Ezt Daniyar Amangeldiev kirgiz energiaügyi és kereskedelmi miniszter jelentette ki a Kirgiz-Magyar Gazdasági Együttműködési Kormányközi Vegyes Bizottság 3. ülésén. Amangeldiev szerint Magyarország fontos helyet foglal el a globális és regionális nemzetközi kapcsolatok modern rendszerében. Emellett úgy véli, hogy Kirgizisztán és Magyarország kapcsolata nagy múltra tekint vissza, és Magyarország az Európai Unió első országaként létesített a közép-ázsiai országgal stratégiai partnerséget, mondta a miniszter, akinek az elmondása szerint jelenleg a kirgiz-magyar együttműködés a politikai, a társadalmi, a gazdasági, a kulturális és a humanitárius együttműködések kérdéseinek széles körét fedi le. A Kirgiz-Magyar Gazdasági Együttműködési Kormányközi Vegyes Bizottság 3. ülése során Amangeldiev azt is kiemelte, hogy mindenekelőtt fontos odafigyelni a kirgiz-magyar kétoldalú kereskedelemben rejlő lehetőségekre, amelyek ma 7,3 millió dollár között mozognak. Szerinte ebből a szempontból kiemelten fontos az Üzleti Tanács tevékenységének fokozása a két ország Kereskedelmi és Iparkamaráján keresztül. Úgy véli, ezt a célt szolgálhatja az a lehetőség is, hogy Magyarország technikai támogatást nyújt a kirgiz agráripari szektor számára, a vetőmag- és nemesítő üzemek klaszterfejlesztése terén.

Forrás: [Кыргызстан попросил Венгрию оказать техподдержку в области кластерного развития агропромышленного сектора](#)

Üzbegisztán, Azerbajdzsán és Kazahsztán Európa irányába egy közös energiaexorthálózat létrehozását tervezi

Gazeta, 2023. november 15.

Üzbegisztán, Kazahsztán és Azerbajdzsán bejelentette, hogy villamos energiát exportálnak Európába, ami jelentős előrelépést jelent Közép-Ázsia és Európa energiaügyi együttműködésében. Ezt a gigantikus tervezetet, mely egy több országon átvezető villamosenergiakábel hálózat kialakítását is magában foglalja Laziz Kudratov üzbég befektetési, ipari és kereskedelmi miniszter jelentette be a három ország találkozásánál. Emellett a háromoldalú találkozó során mindhárom fél hangsúlyozta a projektben rejlő hatalmas együttműködési és gazdasági lehetőségeket olyan ágazatokban, mint az energetika, high-tech vagy textilipar. Ezen kívül Üzbegisztán és Azerbajdzsán külön megállapodást írt alá azzal kapcsolatban, hogy felgyorsítják a két ország közötti közös befektetéseket és kiszélesítik az üzbég és az azeri kormányok által finanszírozott projektek körét.

Forrás: [Узбекистан, Азербайджан и Казахстан планируют экспортировать «зелёную» энергию в Европу](#)

Üzbég-török oktatási fórum Szamarkandban

Uzdaily, 2023. november 15.

2023. november 13 és 14 között az üzbegisztáni Szamarkandban került megrendezésre a második üzbég-török oktatási fórum, melyet a két ország képviselőjében Üzbegisztán Felsőoktatási Tanácsának elnöke, Odil Abdurakhmanov és a Törökország Felsőoktatási Tanácsának elnöke, Erol Ozvar vezettek. A fórumon Törökországból és Üzbegisztánból mintegy 100 egyetem vezetői vettek részt. Az Üzbegisztán és Törökország közötti oktatási fórumon Odil Abdurakhmanov kiemelte, hogy a két ország felsőoktatást érintő stratégiai kapcsolatai gyorsan fejlődnek és már több mint 100 együttműködési megállapodást írtak alá a két ország oktatási intézményei. Ezen kijelentésre reflektálva Erol Ozvar bizalmát fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy a szamarkandi fórum tovább erősíti a két ország közötti nemcsak oktatási jellegű kapcsolatokat. A fórum végén több dokumentum aláírására is sor került, melyek a két ország egyetemei közötti oktatási és tudományos együttműködések erősítésére, a magasan kvalifikált oktatók és munkatársak képzésére, valamint az oktatók és hallgatók cseréjére közötti együttműködésekkel kapcsolatosak.

Forrás: [В Самарканде прошел второй Узбекско-Турецкий образовательный форум](#)

Impresszum

Szerzők:

Horváth Levente
Klemensits Péter
Seremet Sándor
Szakáli Máté
Tárik Meszár
Veres Szabolcs
Zoltai Alexandra

Szerkesztő:

Horváth Levente

A kiadó elérhetősége:

Eurázsia Központ
1117 Budapest, Infopark sétány 1i
eurasiacenter@uni-neumann.hu
<https://eurasiacenter.hu/>

A kiadásért felelős személy: Dr. Horváth Levente, igazgató

EURÁZSIA KÖZPONT

Budapest 2023

© Eurázsia Központ, Neumann János Egyetem

ISSN 2939-5720